

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร ในด้านสภาพปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชรและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ของผู้ปกครอง และครูผู้สอนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร โดยมีขั้นตอนในการวิจัยที่นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาสภาพปัญหาสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร ในด้านสภาพปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชรและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ของผู้ปกครอง และครูผู้สอนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่

ผู้ปกครองของ เด็กก่อนวัยเรียนอายุ 3-6 ปี ซึ่งเป็นนักเรียน โรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนประถมศึกษาที่มีชั้นเด็กเล็กและอนุบาล ทั้งของรัฐบาลและเอกชนและศูนย์เด็กเล็กที่อยู่ในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชรจำนวนทั้งสิ้น 19 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร โรงเรียนวัดคูยาง โรงเรียนเทศบาล 1-3 โรงเรียนองอาจวิทยา โรงเรียนวรนารถวิทยา โรงเรียน

กาญจนศึกษา โรงเรียนจงสวัสดิ์เจริญวิทยา โรงเรียนอนุบาลสมฤดี โรงเรียนอนุบาลวาริน
โรงเรียนอนุบาลภู่งจร โรงเรียนอนุบาลจุฬารัตน์ โรงเรียนอนุบาลเมืองกำแพงเพชร โรงเรียน
เพชรศึกษา โรงเรียนสาธิตวัดวังยาง โรงเรียนวัดพระบรมธาตุ ศูนย์เด็กเล็กเทศบาลนครชุม และ
ศูนย์เด็กมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 3,120 คน

ครูผู้สอนเด็กก่อนวัยเรียน โรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนประถมศึกษาที่มีชั้น
เด็กเล็กและอนุบาล ทั้งของรัฐบาลและเอกชนและศูนย์เด็กเล็กที่อยู่ในเขตชุมชนเมือง
กำแพงเพชรจำนวนทั้งสิ้น 19 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร โรงเรียนวัดคูยาง
โรงเรียนเทศบาล 1-3 โรงเรียนองอาจวิทยา โรงเรียนวรนารถวิทยา โรงเรียนกาญจนศึกษา
โรงเรียนจงสวัสดิ์เจริญวิทยา โรงเรียนอนุบาลสมฤดี โรงเรียนอนุบาลวาริน โรงเรียนอนุบาลภู่ง
จร โรงเรียนอนุบาลจุฬารัตน์ โรงเรียนอนุบาลเมืองกำแพงเพชร โรงเรียนเพชรศึกษา โรงเรียน
สาธิตวัดวังยาง โรงเรียนวัดพระบรมธาตุ ศูนย์เด็กเล็กเทศบาลนครชุม และ ศูนย์เด็กมหาวิทยาลัย
ราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 87 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางเคลซี
และมอร์แกน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้ ผู้ปกครองของ เด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมือง
กำแพงเพชรจำนวน 341 คน และครูผู้สอนเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร
จำนวน 70 คน

กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร
จำนวน 341 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างโดยจับฉลาก (Random Sampling) โรงเรียนอนุบาล
และโรงเรียนประถมศึกษาที่มีชั้นเด็กเล็กและอนุบาล ทั้งของรัฐบาลและเอกชนและศูนย์เด็กเล็ก
ที่อยู่ในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชรจำนวน 10 โรงเรียน (โรงเรียนละ 34 คนจำนวน 9 โรงเรียน
และโรงเรียนละ 35 คนจำนวน 1 โรงเรียน)

กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร
จำนวน 70 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างโดยจับฉลาก (Random Sampling) โรงเรียนอนุบาล
และโรงเรียนประถมศึกษาที่มีชั้นเด็กเล็กและอนุบาล ทั้งของรัฐบาลและเอกชนและศูนย์เด็กเล็ก
ที่อยู่ในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชรจำนวน 15 โรงเรียน โรงเรียนละ 12 คน (กรณีมีน้อยกว่า 12
คนเอาทั้งหมดที่มี)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ สภาพปัญหาสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัย
เรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร ในด้านสภาพปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในเด็กก่อนวัยเรียนใน

เขตชุมชนเมืองกำแพงเพชรและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ของผู้ปกครอง และครูผู้สอนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร จำนวนเป็น 2 ฉบับ คือสำหรับผู้ปกครอง และสำหรับครูผู้สอน

สำหรับผู้ปกครอง ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วย 2 ส่วนได้แก่

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็ก เป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ (Checklist) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ และจำนวนพี่น้อง

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ (Checklist) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ ความเกี่ยวข้องกับเด็ก ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ลักษณะครอบครัว และผู้ที่เลี้ยงดูเด็กเมื่อเด็กอยู่ที่บ้าน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน

ประกอบด้วย ด้านโรค/อาการทั่วไป ด้านอุบัติเหตุ และด้านอันตรายจากสัตว์ เป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับคือ เป็นบ่อยครั้ง เป็นบางครั้ง เป็นนาน ๆ ครั้ง และไม่เคยเป็น ซึ่งแต่ละคำตอบมีความหมายดังนี้

เป็นบ่อยครั้ง หมายถึง เป็นบ่อยแทบทุกเดือน หรือ เกิดขึ้นอย่างน้อย 1 ครั้ง ในรอบ 2 เดือน หรือเป็นประมาณตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไปในรอบ 1 ปี

เป็นบางครั้ง หมายถึง เกิดขึ้นประมาณ 3-5 ครั้งต่อปี

เป็นนาน ๆ ครั้ง หมายถึง เกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง หรือ 1-2 ครั้ง ในรอบ 1 ปี

ไม่เคยเป็น หมายถึง ไม่เคยปรากฏอาการดังกล่าว

โดยกำหนดการให้คะแนนดังนี้

เป็นบ่อยครั้ง	ให้	3 คะแนน
เป็นบางครั้ง	ให้	2 คะแนน
เป็นนาน ๆ ครั้ง	ให้	1 คะแนน
ไม่เคยเป็น	ให้	0 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามด้านการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในด้านร่างกาย
จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง ปฏิบัติทุกวัน หรือทุกครั้งที่มีกิจกรรมนั้น ๆ
หรือปฏิบัติ 100 %

ปฏิบัติบ่อยครั้ง หมายถึง ปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ เป็นส่วนใหญ่ หรือปฏิบัติ
มากกว่า
50 % แต่ไม่ถึง 100 %

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หมายถึง ปฏิบัติเป็นส่วนน้อย หรือปฏิบัติเป็นบางครั้ง
หรือ
น้อยกว่า 50 %

ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว
โดยกำหนดการให้คะแนนดังนี้

		ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เป็นประจำ	ให้	3 คะแนน	0 คะแนน
เป็นบางครั้ง	ให้	2 คะแนน	1 คะแนน
เป็นนาน ๆ ครั้ง	ให้	1 คะแนน	2 คะแนน
ไม่เคยเป็น	ให้	0 คะแนน	3 คะแนน

สำหรับครูผู้สอน ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้สอน เป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ
(Checklist) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับระดับการศึกษา และสาขาที่จบการศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามด้านปัญหาสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน ประกอบด้วย
ด้านโรค/อาการทั่วไป ด้านอุบัติเหตุ และด้านอันตรายจากสัตว์ เป็นแบบวัดแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับคือ เป็นบ่อยครั้ง เป็นบางครั้ง เป็นนาน ๆ ครั้ง และไม่เคย
เป็น ซึ่งแต่ละคำตอบมีความหมายดังนี้

บ่อยครั้ง หมายถึง เป็นบ่อยแทบทุกเดือน หรือ เกิดขึ้นอย่างน้อย 1 ครั้งใน
รอบ 2 เดือน หรือเป็นประมาณตั้งแต่ 6 ครั้งขึ้นไปในรอบ 1 ปี

บางครั้ง หมายถึง เกิดขึ้นประมาณ 3-5 ครั้งต่อปี

นาน ๆ ครั้ง หมายถึง เกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง หรือ 1-2 ครั้ง ในรอบ 1 ปี

ไม่เคยเป็น หมายถึง ไม่เคยปรากฏอาการดังกล่าว

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามด้านการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในด้านร่างกาย
จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง ปฏิบัติทุกวัน หรือทุกครั้งที่มีกิจกรรมนั้น ๆ
หรือ

ปฏิบัติ 100 %

ปฏิบัติบ่อยครั้ง หมายถึง ปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ เป็นส่วนใหญ่ หรือปฏิบัติ
มากกว่า

50 % แต่ไม่ถึง 100 %

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หมายถึง ปฏิบัติเป็นส่วนน้อย หรือปฏิบัติเป็น
บางครั้ง หรือน้อยกว่า 50 %

ไม่เคยปฏิบัติ หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว
โดยกำหนดการให้คะแนนดังนี้

		ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เป็นบ่อยครั้ง	ให้	3 คะแนน	0 คะแนน
เป็นบางครั้ง	ให้	2 คะแนน	1 คะแนน
เป็นนาน ๆ ครั้ง	ให้	1 คะแนน	2 คะแนน
ไม่เคยเป็น	ให้	0 คะแนน	3 คะแนน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง
เครื่องมือแบบสอบถามดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
ปัญหาสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการ
กำหนดกรอบความคิดในการวิจัย
2. กำหนดประเด็นคำถาม และรูปแบบข้อคำถามในแบบสอบถาม
3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณา
แก้ไข และให้คำแนะนำ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมและความตรงตามเนื้อหา แล้วปรับปรุง
ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ กับผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน และ ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการนำไปใช้ได้จริง ความชัดเจนของคำถามและช่วงเวลาที่ใช้ในการตอบ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปโรงเรียนด้วยตัวเองเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัย แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้รับคืน ดังนี้

ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 316 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.66

ครูผู้สอนระดับปฐมวัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 63 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตารางประกอบความเรียง